

“BEGONA O‘TLAR, ULARNING ZARARI VA BIOLOGIK XUSUSIYATLARI” MAVZUSIDA INNOVATSION TA’LIM TEXNOLOGIYASI QO‘LLASH METODIKASI

Soliyeva Fotima Farhod qizi, G‘oibova Sevara Ayup qizi

Guliston Davlat Universiteti

Annotatsiya: Begona o‘tlar, ularning zarari va biologik xususiyatlari va ularni qishloq xo‘jaligi ekinlarining hosiliga ta‘siri haqida umumiy ma‘lumotlarga ega bo‘lish jarayonida talabalar faolligini oshirishda e‘tiborga molik jihatlar, turli metodlarning ta‘lim sifatiga ta‘siri haqida ma‘lumotlar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: Begona o‘tlar, biologiyasi, xususiyatlari, turlari, dehqonchilik, bosqich, mustaqil ta‘lim, dunyoqarash.

Bugungi kunda yosh avlodlarni ham jismonan, ham ma‘naviy jihatdan sog‘lom qilib tarbiyalash davr talabiga aylanib qolmoqda. Xususan, hududimizda olib borilayotgan yangi islohotlar, yangi qaror va farmonlar yoshlarni, nafaqat sport, balki ilm-fan sohasida yuksak cho‘qqilarga chiqishi uchun xizmat qilib kelmoqda. Shu bois ham hozirgi vaqtda ta‘lim sohasida innovatsion ta‘lim texnologiyalaridan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, e‘tiborimizni qishloq xo‘jaligi sohasiga doir fanlarga qaratigan bo‘lsak, bularda yangi uslubdagi o‘qitish metodikalari juda muhim hisoblanadi. Chunki fanni yana kengroq qilib o‘qitish, nazariy bilim birga talabada taassavur hosil qilish hamda bilimni mustahkamlash talaba yoshlar bilimni yaxshi o‘zlashtishi, chuqurroq ilm egallashi bilan birga o‘z sohasining yetuk mutaxasisi bo‘lishi uchun turtki bo‘lib xizmat qiladi va yaxshi natijalarga erishishimiz mumkin.

Biz “Dehqonchilik” fanining kalendar tematik ish rejasiga nazar soladigan bo‘lsak, u yerda begona o‘tlar, ularning zarari hamda biologik xususiyati alohida o‘rin egallab turganini ko‘ramiz. Boisi tabiatimiz juda ajoyib va rang-barang o‘t-o‘simliklar iborat. Lekin shu bilan bir qatorda madaniy va yovvoyi turlari ham mavjud. Yetishtirayotgan har qanday madaniy o‘simligimiz uchun begona o‘tlarning

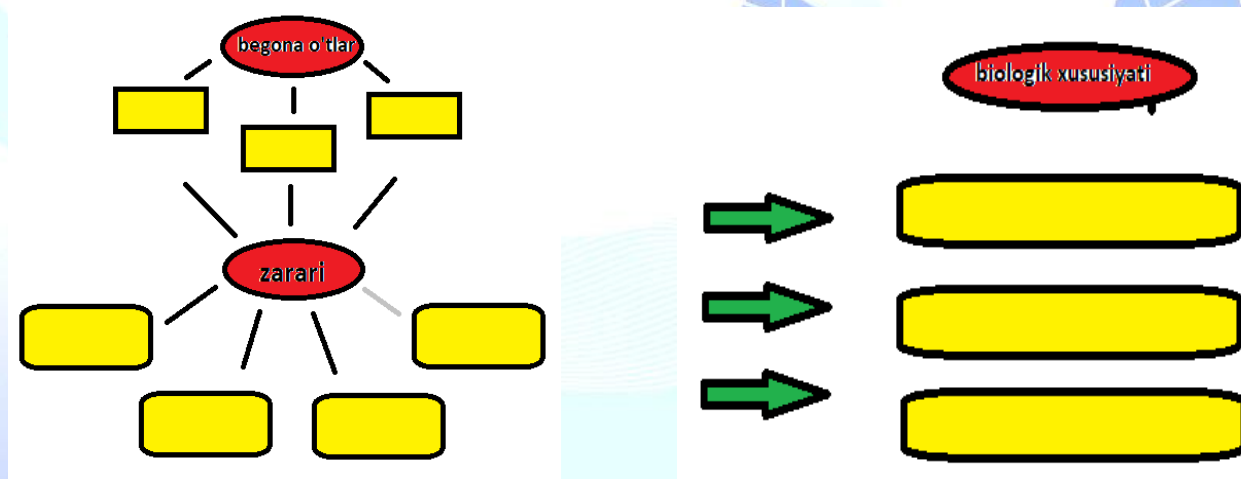
zarari juda katta. Shu bois ham o‘simligimizni ekib, ularning begona o‘tlardan himoya qilish muhim va ma’suliyatli ish sanaladi.

Ta’lim sifatini hamda samaradorligini oshirish uchun o‘quvchining o‘z mehnati, erkin fikrlashi, tasavvur qilish, shu bir qatorda mustaqil harakat qilishi zarur. Ana shundagina yuksalish bo‘ladi. Bunig uchun mashg‘ulotda ta’lim texnologiyasini quyidagicha qo‘llashimiz mumkin:

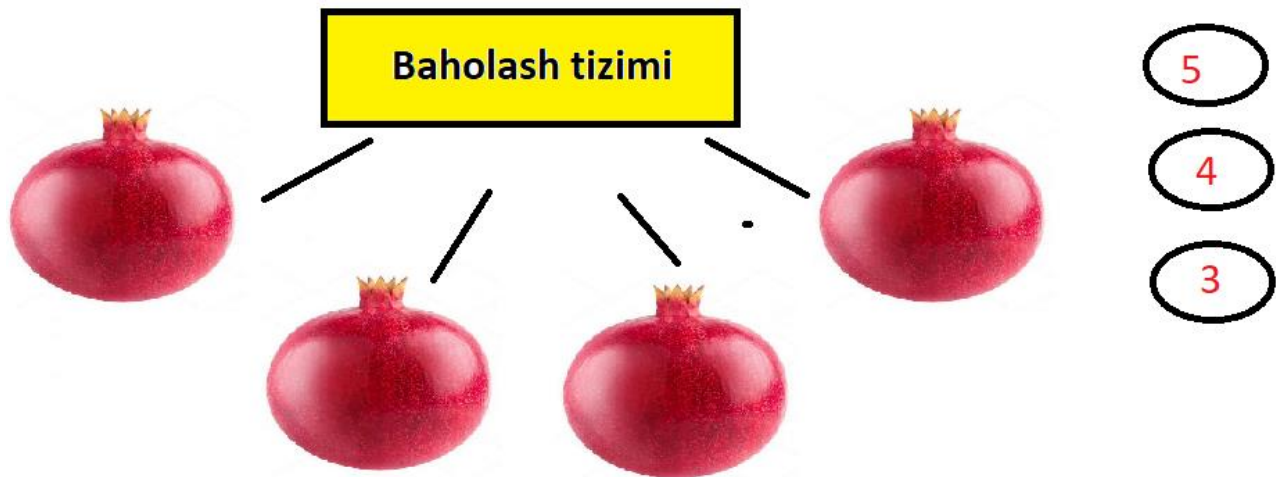
I bosqich. Tayyorgarlik bosqichi. Mavzusning maqsadi: Begona o‘tlar nima, ular qanday kelib chiqqan, begona o‘tlar qanaqa bo‘ladi, begona o‘tlarga nimalar kiradi, begona o‘tlarning madaniy o‘simliklar uchun zarari, biologik xususiyati nimalardan iborat, begona o‘tlarga qarshi kurash chora tadbirlari qanday va biz uchun nimaga muhim ekanligi aytib o‘tiladi. (Ta’lim beruvchi) 10 minut.

II bosqich. Kirish. Ushbu mavzu bo‘yicha talabalarni avvaldan ega bo‘lgan bilim va malakalari hamda dars maqsadi eslatiladi. Suhbat davomida ta’lim oluvchilarning alohida fikr mulohazalari umumlashtiriladi. Suhbatda hamma ta’lim oluvchilar faol ishtirok etishlariga harakat qilinadi. (Ta’lim beruvchi) 10 minut.

III–bosqich. Asosiy qism. Bilim berishning hamda bilim olishning o‘z mashaqqatlari bor albatta. Ammo biz ko‘rgazmali qurollardan foydalangan holda bu mashaqqatni kamaytirish hamda kengroq taasavvurga ega bo‘lishimiz mumkin. Shu bois ham o‘yinni kichik jamoviy qilib guruhlariga ajratimiz. Ajoyib 4 ta jamoalar o‘zlari uchun fanga doir guruhiga nom hamda jamoa sardori saylaydilar. Ularga plakatlarga chizilgan quyidagi sxemalar beriladi. Ular bo‘sh kataklar ichini to‘ldirishlari kerak bo‘ladi.

IV–bosqich. Yakuniy qism. Bu qismda mavzuni qay darajada o‘zlashtirganliklarini bilib olamiz va topshiriqni qay darajada bajarganliklariga qarab rag‘batlantiriladi. Mavzu yakuni shu bilan birga begona o‘tlarga qarshi kurashish chora tadbirlari to‘g‘risida ma’lumotga ega bo‘lish va begona o‘tlarning rasmlarini chizish uyga vazifa qilib beriladi.

- Mashg‘ulot shakli- kichik guruhlarda ishlash.
- Tushuntirish – taqdimot qilish hamda sxemalar bilan birga ishlash
- Texnik vositalardan – kompyuter, proektor, plakatlardan foydalaniladi.

Xulosa o‘rnida aytish joizki, ta’lim tizimini rivojlantirishda ta’lim metodining noanaviy usullari orqali talabning chuqurroq o‘zlashtirishiga ilmiy dunyoqarashni rivojlantirishga shu bilan bir qatorda ularga mustaqil izlanib o‘rganishlari uchun imkoniyat yaratishga erishiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. “Qishloq xo‘jaligi fanlarini o‘qitishda ilg‘or xorijiy tajribalar ” moduli bo‘yicha O‘quv-uslubiy majmua. Toshkent 2017
2. S. Azimboyev – “Dehqonchilik, tuproqshunoslik va agrokimyo asoslari” Toshkent, IQTISOD-MOLIYA, 2006.